

STAUROS

č. 23 november 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o odvahe

„Boh nemá krajinu.“ Kňaz zachránil vyše šesťtisíc ľudí, pokus o záchranu posledného mu vyčítali

S predposledným októbrovým dňom sa spája jedno nenápadné výročie. Tento rok uplynulo 60 rokov od smrti írskoho katolíckeho kňaza, monsignora Hughu O'Flahertyho. Ešte predtým, ako sa Nemecko pustilo do „Bleskovej vojny“, sa O'Flahertymu podarilo niečo ako „blesková kariéra“. Po štúdiu teológie vstúpil do diplomatických služieb Vatikánu a postupne pracoval v Egypte, Haiti, Dominikánskej Republike i Československu. Druhá svetová vojna ho zastihla vo Vatikáne ako pracovníka Svätého officia, teda dnešného Dikastéria pre náuku viery. Začiatok činnosti „írskoho Schindlera“ je spojený s koncom Mussoliniho režimu. Keď Taliansko vyhlásilo vojnu Nemecku, v talianskych táboroch zostalo bez dozorcov približne päťdesiat tisíc vojnových zajatcov (niektoré zdroje uvádzajú až 80 000). Na úteku pred Nemcami hľadali mnohí útočisko v Ríme, uprostred ktorého sa nachádzal nezávislý Vatikánsky štát. Veľmi rýchlo sa rozšírila „správa, že každý večer stojí na schodoch pred Bazilikou sv. Petra vysoký monsignor. O'Flaherty mal vyše meter deväťdesiat; bol športovo stavaný, bývalý boxer. K spojeneckým vojakom sa správa dostala rýchlo: je tu niekto, koho môžeme osloviť, pomôže nám, má v ruke modlitebnú knižku a ak budeme mať šťastie a dostaneme sa na Námestie sv. Petra, vezmeme nás do úkrytu,“ hovorí nemecký novinár Arne Molfenter. V roku 2014 vydal spolu Rüdigerom Stremplom knihu o živote a diele Mons. Hughu O'Flahertyho *Über die weiße Linie (Cez bielu čiaru)*, v ktorej tvrdia, že žiaden iný jednotlivec nezachránil počas vojny viac spojeneckých vojakov, ako otec O'Flaherty.

Nebol na to sám

S pribúdajúcimi utečencami bolo potrebné rozšíriť aj sieť pomocníkov. O'Flahertymu podal pomocnú ruku britský vyslanec pri Svätej stolici sir Francis Osborne spolu so svojim komorníkom Johnom Mayom, ktorý disponoval rozsiahlou sieťou kontaktov. Dielo podporil aj gróf Sarsfield Salazar zo Švajčiarskeho veľvyslanectva v Ríme a neskôr aj britský dôstojník major Sam Derry. Organizácia dostala názov „Rímska úniková línia“ a bola známa pomocou bez ohľadu na politický názor, rasu alebo náboženskú príslušnosť. Keď z Berlína prišiel do Ríma rozkaz na deportáciu židov do koncentračných táborov, pomoc otca O'Flahertyho sa automaticky sústredila týmto smerom. Otec Hugh O'Flaherty sa až do oslobodenia Ríma v júni 1944 priamo podieľal na záchrane viac než šesťtisíc päťsto ľudí

z dvadsiatic piatich krajín. Záchranný projekt by nebol dosiahol také rozmery bez finančnej podpory veľkorysých darcov, ktorej výsledná suma sa vyšplhala v prepočte na približne tridsaťpäť miliónov eur.

Hra na mačku a myš

Írsky kňaz a jeho skupina umiestňovali utečencov v rímskych kostoloch, kláštoroch, kňazských seminároch i súkromných príbytkoch, pričom niekedy išlo o byty v blízkosti nemeckých centier. Otec O'Flaherty to odôvodnil vtipne, no logicky: „Nič sa nebojte. Horenos sa pod noc pozerat' nebude.“ Veliteľ gestapa v obsadenom Ríme plukovník Herbert Kappler po čase zistil, že za Rímskou únikovou líniou stojí otec O'Flaherty. Chýbali mu však priame dôkazy o podpore iniciatívy zo strany oficiálne neutrálneho Vatikánu, ktoré mohli Nemecku poslúžiť ako zámienka na jeho napadnutie. Stačilo to však na vydanie zákazu pre otca O'Flahertyho prekročiť líniu, ktorá delila Vatikán od zvyšku mesta. Pri prekročení línie mal byť okamžite zastrelený. Kappler sa niekoľkokrát pokúsil uniesť a zabiť O'Flahertyho a vypísal na jeho hlavu odmenu 30 000 lír. Írsky duchovný zapojil všetky svoje divadelné schopnosti a prezliekal sa za zametača ulíc, poštára, remeselníka či dokonca mníšku, aby sa mohol pohybovať medzi Vatikánom a okupovaným talianskym územím. V preoblečení za vysokopostaveného nacistického vojaka sa raz takmer stal obeťou atentátu. Legendárny je tiež pokus dvoch agentov gestapa o únos otca O'Flahertyho, ktorý však úspešne zmarili štyria švajčiarski gardisti.

Boh nemá krajinu

Pri všetkých zápasoch o životy iných, vyhral však otec O'Flaherty v prvom rade zápas so sebou samým. Vystihujú to jeho životné paradoxy, v ktorých ho posúvali v ľudskosti. Prvá časť jeho životného príbehu je poznačená averziou voči Angličanom, ktorá bola umocnená násilnou smrťou štyroch priateľov. Počas vojny pri návšteve zajateckých táborov začal v každom človeku vidieť svojho blížneho. Výsledkom bola jeho veta „Boh nemá krajinu“, ktorou zdôvodňoval svoje záchranné akcie počas vojny. Rovnaký princíp uplatňoval aj po skončení vojny voči nemeckým zajatcom, ktorým priznával rovnaký rešpekt ako ostatným vážnom počas vojny. S veľkým nepochopením sa stretol aj jeho postoj voči niekdajšiemu nepriateľovi Kapplerovi, ktorý bol za vojnové zločiny odsúdený na doživotné väzenie. Kappler stál za masakrom v Ardeatinských jaskyniach, kde nacisti zavraždili 335 civilných rukojemníkov ako desaťnásobnú „odpoveď“, na tridsaťtri nacistických obetí predošlého atentátu. Kappler však odmietal osobnú zodpovednosť tvrdením, že on len vykonával rozkazy Hitlera. Napriek odsúdeniu verejnosti mal Kappler pravidelne každý mesiac vo väzení rovnakú návštevu - otca Hughu O'Flahertyho. Traduje sa, že jeden z pomocníkov otca O'Flahertyho zúrila: „Ten muž je monštrum! Vrah! Spomeň si na celý čas, kedy sa ťa pokúšal uniesť! Keby mal tú možnosť, zabil by ťa holými rukami!“ Odpoveď írkeho kňaza ho zrejme rozzúrila ešte viac: „Vďaka Bohu, že na to nemal príležitosť, inak by mu už nezostal absolútne nikto, kto by mu pomohol.“ Otec O'Flaherty Kapplera z väzenia nedostal. Aspoň nie fyzicky. V roku 1959 ho vo väzení pokrstil.

Príbeh otca Hughu O'Flahertyho v sebe nesie viacero odkazov. Na päťdesiate výročie smrti mu v rodnom Killarney odhalili sochu. S breviárom v ruke sa ponáhľala popri stene s vyznamenaniami a nápisom: Boh nemá krajinu. Minimálne jeden z odkaz írkeho Oskara Schindlera má jednoznačný duchovný rozmer: Boh síce nemá krajinu, ale zato „potrebuje“ srdce človeka.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 13. – 19. 11. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Mária a ostatní z rodiny
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * Katarína
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Viktor, panychída
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * za darcov
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Hana, panychída následne: veľká večiereň

NEDEĽA	DVADSIATA PIATA PO PÄŤDESIATNICI, 8. hlas
	8:00 Utiereň (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	12:00 Sv. liturgia (slovenská)
	16:00 Sv. liturgia v Lehniciach
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 20. - 26. 11. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) Veľká večiereň s lítiou
Utorok	<i>Vstup presvätej Bohorodičky do chrámu</i> 7:00 Sv. liturgia (slovenská), <i>myrovanie a požehnanie detí</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>myrovanie a požehnanie detí</i>
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) * Zuzana, Katarína, Jakub
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † zosnulí z rodiny Weltherovej
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: veľká večiereň
NEDEĽA	KRISTA KRÁĽA
	8:00 Utiereň (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	12:00 Sv. liturgia (slovenská)
	16:00 Sv. liturgia v Bernolákove
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň

OZNAMUJEME

- V stredu, 15. 11. 23 vstupujeme do pôstneho obdobia pred sviatkami Narodenia Pána a Bohozjavenia, ktoré ľudovo voláme *Filipovka*. Hoci sa oficiálna pôstna disciplína oproti ostatnému obdobiu roka nemení, nevyučuje to vlastnú iniciatívu na posilnenie duchovného života.
- V nedeľu 19. 11. 23 bude po sv. liturgiách zbierka na Solidárny fond. Jej účelom je podpora ekonomicky slabších farností našej eparchie. Vopred ďakujeme za Vašu podporu.
- V nedeľu 19. 11. 2023 poďakuje za prežitých 50 rokov života pomocný biskup našej eparchie vladyka Milan Lach SJ pri sv. liturgiách o 9:00 a 10:30 hod. Po ich skončení pozýva veriacich na agapé na eparchiálny úrad.
- V nedeľu 19. 11. 23 budeme o 16:00 hod. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme sv. Alžbety Uhorskej v Lehniciach.
- V utorok, 21. 11. 23 slávime sviatok Vstupu našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny, do chrámu (Vvedenieje v chram presvjatyja Bohorodicy). Z tohto dôvodu bude v predvečer sviatku veľká večiereň s lítiou a v deň sviatku budú dve sv. liturgie *s myrovaním a požehnaním detí*; ráno o 7:00 hod. cirkevnoslovanská a večer o 17:00 hod. slovenská.
- Pozývame všetkých záujemcov na modlitebné stretnutie s rozjímaním nad Božím slovom, ktoré bude v piatok, 24. novembra po sv. liturgii na eparchiálnom úrade.
- V prípade záujmu o účasť na sv. liturgii v sobotu o 19:00 v „UPeCe“ v Mlynskej Doline sa, prosím, zapíšte do formulára, ktorý nájdete aj na úvodnej stránke našej farnosti. Vytvorili sme na zistenie zmien pri dlhodobom nezájme o slávenie sv. liturgií v UPC.
- V ponuke je knižný kalendár spolku sv. Cyrila a Metoda na rok 2024 za príspevok 3 €. Členovia spolku si môžu vyzdvihnúť podielovú knihu.
- V nedeľu 26. novembra budeme o 16:00 hod. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme sv. Štefana Uhorského v Bernolákove.
- Pozývame na stretnutia pracujúcu mládež, ktoré vedie o. Andrej Škoviera a ktoré bývajú v utorok po sv. liturgii, cca 18:00 hod.
- Pre deti vo veku od 3 do 6 rokov ponúkame katechézy Dobrého Pastiera upravené na východný obrad. V prípade záujmu alebo podrobnejších otázok kontaktujte farský úrad.
- Upozorňujeme, že od augusta 2023 platia aj na ulici 29. augusta v Bratislave nové pravidlá, ktoré zaviedli poplatky za parkovanie aj počas víkendu. Odporúčame, aby ste v rámci účasti na bohoslužbách v chráme využívali kapacitné možnosti nášho parkoviska vedľa chrámu. *Parkovať zdarma počas víkendu je stále možné na Sasinkovej a Moskovskej ulici, ktoré sa nachádzajú v blízkosti nášho chrámu.*

ĎAKUJEME

- Bohu známa osoba darovala na podporu farnosti 30 €. Vyslovujeme Pán Boh odmeň!
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rodinám: Repickej a Rimovej (4. 11. 23) a rodine Krajňákovej a Telepčákovej (11. 11. 23)

18. 11. 2023 v rozpise nasledujú: rodina Obertanová a Susla

25. 11. 2023 sú na rade rodiny Bocková a Jasaňová

Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:
osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400845

e-mail: bratislava(zavináč)grkatba.sk

